

277. Van Dale, de letter C (3)

1. De chinook is een harde warme wind aan de kust van de Stille Oceaan. Een CHIO is een Concours Hippique International Officiel. Hij chipte zijn chipolata-ijs. Een chippaspoort is een met een rfid-chip uitgevoerd paspoort. Verwar de hoofd- en halschirurgie niet met de hart-longchirurgie. De chlamydia is een geslacht van micro-organismen. Het chloasma is een huidverkleuring. Chloras kalicus is kaliumchloraat. Chloroquine is een antimalariamiddel. Chlorofyl is bladgroen en chlorofylline (Jaarboek 2008) een groene kleurstof uit brandnetels.

2. Wat is het verschil tussen het voetbalgogme en het algemene chochme? Hij kreeg bij het paasfeest een chocoladen [n uitspreken!] ei; anderen zeiden en schreven: chocolade-ei. De (het) choemasj (meervoud: choemasjim) omvat de vijf boeken van Mozes, de Thora, in de vorm van een gebonden boek. De chole (cholos) is de gal, cholecystitis de galblaasontsteking en cholelithiasis de galsteenziekte. Slechte cholesterol is ldl (low density lipoproteïn) en goede cholesterol is hdl (high density lipoproteïn). Het Guineese biggetje wordt ook wel Guinees biggetje genoemd. Een ziek weefsel is caverneus. Op auto's staat CD voor corps diplomatique.

3. De cecidologie is de studie van de gallen (aan bomen). De celesta is een muziekinstrument, de chitarrone ook. Een cementijzeren skelet is van gewapend beton. Een chapeau claque is een gibus. Die chiqueling van een chargé d'affaires was dus zaakgelastigde. Een Cherokee behoort tot een stam van indianen, een Cheyenne ook. Van chintz maak je theemutsen. Wat was het chef-d'oeuvre van deze chef-dirigent? Wat zou cervixslijm toch zijn? Cesarewitsj wordt ook geschreven als tsarewitsj en cesarewna als tsarewna. De cetologie bestudeert de cetaceëën. Het chalazion is een strontje (gerstekorrel). Tijdens de dans klonk: changez! Een cetnik is een Servische nationalist. Dat is toch een gotspe: champagnepils drinken uit een champagneflûte.

4. De choquante man was ergerniswekkend, ergernis gevend. Hij heeft me gechoqueerd. De sint-vidusdans behoort tot de chorea (dansziekten). Ik croquet, croquette hij ook? Een chorten is een boeddhistisch gedenkteken in de Himalaya. Een chose jugée is een afgedane zaak, net als een judicata res. De chowder is een gebonden maaltijdsoup. Een chrestomathie is een bloemlezing. Het chrisma is de wijolie na de doop. De Christelijk Gereformeerde Kerken ontstonden in 1892. Zij houden hun diensten in christelijk-gereformeerde kerken. De Christelijk-historische Unie (CHU) bestond tot 1980. De christiania is een skifiguur.

5. Een van de rooms-katholieke feesten is Christus-Koning. Met een Christusdaalder werd zelden betaald. De christoffel is een afbeelding, het christoffel een metaal. Een christogram is een Christusmonogram. De chrysalide is de mummiepop van sommige vlindersoorten. De deftige naam voor chrysanth is chrysanthemum. Churros zijn Spaanse gefrituurde deegstengels. De chthonische godheden zijn de aardgoden. Chutney is een saus. In het Italiaans betekent ciao: tot ziens. Cibeben zijn grote rozijnen. De ciborie is een zilveren of gouden kelk en een cicade is een halfvleugelig insect. Geef mij het ciceroniaans Latijn maar. De cif staat voor cost, insurance, freight. De ciguatera is de visvergiftiging. Een cilinderhoed is een hoge hoed.

6. Cinellen zijn kleine koperen bekkens. De cinéma vérité werkt zonder regie. Het cingulum is het witte koord om de albe van een priester. Het lichaam heeft een circadiaans ritme. Cirage is schoensmeer en cipolijn is een zeldzame marmersoort. Het cinq-à-sept is de bezoektijd aan de maîtresse. Circassienne is fijn gekeperde wollen stof. Een circe is een gevaarlijk verleidster. Circuli in probando zijn cirkelredeneringen. Een circulus vitiosus is een vicieuze cirkel. De omgeving wordt gevormd door de circumjacentiën. Circumstantial evidence is bijkomstig bewijs. Ciré is gewast – met was – (kunst)zijden weefsel. De cirlgors komt uit Zuid-Europa.

7. De cisiojaan is een middeleeuws hulpmiddel voor de kalenderinrichting. Een cité universitaire is een soort internationale campus. Een cité kon je bijvoorbeeld in de mijnstreek vinden. De citizen's band is

voor zendamateurs. Citronine heeft de kleur van citronnade. Het Civiele Huis en het Militaire Huis vormen de hofhouding. Is de juiste uitdrukking 'leven als een god in Frankrijk' of 'leven als God in Frankrijk? De Joden met hun Jodenster waren mikpunt van Jodenhaat, bijna net zo erg als moslimhaat. Iets kan ergerniswekkend of huiveringwekkend zijn, maar ook interesse wekkend. Een chorizo is een Spaanse worst. Het CVS is het chronischevermoeidheidssyndroom (myalgische encefalomyelitis). De cicero is een drukletter, net als de civilité.

8. Een chronique scandaleuse behandelt schandaaltjes. De Chrysostomos is een Belgisch middelbarescholierenfeest. Bij de cire perdue (verloren vorm) wordt was gebruikt. Hij sprak met circuitus verborum, met veel omhaal van woorden. Een cigarillo is een sigaartje. Een museum wordt ook wel cimetièrre des arts genoemd. De (het) circonflexe is gewoon hetzelfde als een circumflex. De geconstateerde misdaad bleef citra consequentiam (zonder dat er een gevolg aan verbonden is). Clairvoyance is helderziendheid, een claqueur een gehuurde toejuicher.

9. De claque vormde een cliqueje (kliek). Of was het meer een clan met clandestiene praktijken? Ze kunnen beter het danaïdenvat, het vat der Danaïden, gaan vullen. De civil society staat ver van het militair-industriële complex en dat weer ver van de civitas academia. De CJD is de Creutzfeldt-Jakob disease; wie dat heeft lijdt aan het creutzfeldt-jakobsyndroom (afkorting: CJ). Het CJG (Jaarboek 2009; Centrum voor Jeugd en Gezin) is in Nederland een nuttige instelling. Met het CJIB (Centraal Justitieel Incassobureau) wil een Hollander liever niet te maken krijgen. Het cladisme is de fylogense: een duidelijke uitleg. De clairon-maître is de onbetwiste leider van een jachthoorn- of klaroenblazerskorps.

10. Heksenbezem (cladomanie) is een door parasieten veroorzaakte woekering van takjes. Clafoutis is flan (eiervla) met vruchten. Kijk, een clarissenklooster! De onderhandelaars clashten. Was het een clash of civilizations dan wel een clash of cultures (beide: Jaarboek 2010). Het klassicale bestuur kreeg klassikaal onderwijs. Lloyd's Register te Londen is een bureau voor scheepsclassificatie. Classificeren is een kwestie van klasseren en soms declasseren (declassificeren). Ze ging classy gekleed en was heel clever. Als je aan claudicatio intermittens lijdt, heb je etalagebenen. Het typetje doctor Clavan was een would-be-Oost-Europadeskundige.

11. Op bankiersbonussen zou je een clawback moeten heffen. Met een claxon kun je claxonneren, met een spion kun je spioneren. Een clearinghouse is een verrekeningskamer. Cleistogamen hebben een gesloten knop. Clenbuterol is een tot de bèta-agonisten behorend antihooftmiddel. Een clepsydra is een wateruurwerk en een clerihew een vierregelig gedichtje. Partij X doet aan cliëntelisme. De cliffhanger zat net voor de STER-reclame. De cliniclowns lagen quasi met elkaar in de clinch. Een cliquet is een tourniquet. Het was een close finish; er zat niet meer dan closed-forever tussen. De clou is de pointe. Een close-up is een filmopname.

12. We hebben geclubd (Jaarboek 2009). De cluniacenser droeg PSV's clubsjaal. De clusterbui viel uit een buiencluster (Jaarboeken 2007, 2008). Het CN-gas is chlooracetofenon. Een CO₂-vrije oplossing, is die denkbaar? Coacervatie is de ontmenging van een sol (colloïdale dispersie) in twee vloeibare fasen. Het COA in Nederland is het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers. Een coadjutor is een hulpbisschop. Zij vormden een meerpartijencoalitie. Cobbler is een verkoelende drank. In België is een cob een centrale openbare bibliotheek. Een coati is een neusbeer. Waar is hier de Cobra-expositie? Cocaïnomanie is verstandsverbijstering.

Rein Leentfaar